

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ԳՈՐԻՍԻ ՅՈՒ. ԲԱԽՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 3 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

Ուսումնական հաստատության անվանումը

Հաստատում եմ

Տնօրենի Ժ/Պ

Ս. Ավանեսյան

«_____» _____ 2025թ.

ՕՐԱՑՈՒՑԱՅԻՆ-ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____

Ես և շրջակա աշխարհը

ԴԱՍԱՐԱՆ _____

4

ԿԻՍԱՄՅԱԿ _____

I, II

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ _____

2025-2026

ԺԱՄԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ _____

68

2

(տարեկան) (շաբաթական)

ԴԱՍԱԳՐՔԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ _____

Ես և շրջակա աշխարհը

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ _____

Աստղիկ գրատուն

ՀԵՂԻՆԱԿ _____

Գ. Հովհաննիսյան, Փ. Դավթյան, Մ. Ղուկասյան

ՈՒՍՈՒՑԻՉ _____

Նունե Գալստյան

Քննարկվել, հավանության է արժանացել _____

մեթոդիավորման _____

նիստում: Արձանագրություն թիվ _____

Մեթոդիավորման նախագահ _____

(ստորագրություն)

Ռիտա Շալունց

(ազգանուն, անուն)

Տնօրենի տեղակալ _____

(ստորագրություն)

Արաքսյա Առստամյան

(ազգանուն, անուն)

№		ԴԱՍԻ ՎԵՐՆԱԳԻՐԸ		ԴԱՍԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		ԴԱՍԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		ԳՐՔԻ ԷՋԸ		ԺԱՄՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿԸ			ԺԱՄԿԵՏԸ			
										ԸՆԴ			ՏԵՍ		ԳՈՐԾ	
ԹԵՄԱ 1		Ես ապահով եմ														
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		• Օգնել գիտակցելու առողջ սնուցման կարևորությունը մտավոր և ֆիզիկական առողջության համար: • Ամրապնդել ջրի նշանակության իմացությունը մարդու օրգանիզմի համար, բացատրել, որ որոշ վարակիչ հիվանդություններ կարող են տարածվել ջրի միջոցով, ցույց տալ կանխարգելման ուղիները: • Պարզաբանել առաջին օգնության իմացության կարևորությունը և դրա կիրառումը : • Օգնել գիտակցելու, որ մարդու առողջությունը մեծապես կախված է հենց իր վարքագծից և որոշումներից, որոնք էլ դառնում են սովորություններ իրավիճակներում:														
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		<u>Առողջ սնուցում</u> • Նկարագրել, թե որն է անվտանգ սնունդը և ինչ նշանակություն ունի ռեժիմն առողջության համար: • Մեկնաբանել, որ որոշ սննդատեսակներ և ըմպելիքներ պետք է սահմանափակել (աղ, անառողջ ճարպեր և շատ շաքար պարունակող սնունդ գազավորված ըմպելիքներ), կարողանալ տարբերակել դրանք, մեկնաբանել գովազդի ազդեցությունը նման մթերքների ընտրության հարցում: • Հիմնավորել սնունդը մտավոր և ֆիզիկական առողջության համար: • Բացատրել, որ սնունդն է ապահովում օրգանիզմն էներգիայով, ինչն էլ ապահովում է իրենց ֆիզիկական ակտիվությունը: <u>Արտակարգ իրավիճակներ</u> • Ներկայացնել անվտանգության պահպանման կարևորությունը և դրան չհետևելու դեպքում հնարավոր վնասվածքներն ու դժբախտ պատահարները: • Ցուցադրել առաջին օգնության տարրական քայլերի իմացություն և կիրառ տարբեր իրավիճակներում: • Նկարագրել շրջապատում, բնության գրկում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները (մոլորվել անտառում, սառած ջրամբարների սառույցի ճեղքում, գիշատիչ կենդանիների հետ հանդիպում, բնության մեջ այլ վտաններ կայացնող իրավիճակների դեպքում), դրանցից խուսափելու և նման իրավիճակներում ճիշտ կողմնորոշվելու քայլերը: • Դրսևորել խուճապի չմատնվելու, կողմնորոշվելու կարողություն և հնարավոր վտանգավոր իրավիճակներում քայլերի ճիշտ հաջորդականության իմացություն: <u>Վնասակար սովորություններ</u> <u>Վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելում</u> • Մեկնաբանել, թե ինչու է հաճախ մարդու առողջությունը կախված իր վարքագծից և սխալ որոշումներից, որոնք էլ դառնում են սովորություն: • Նշել, որ որոշ վարակիչ հիվանդություններ կարող են տարածվել ջրի միջոցով նկարագրել դրանց նշանները, կանխարգելման ուղիները: • Դրսևորել ծխախոտի, ակոհոլի և այլ վնասակար նյութեր օգտագործելու առաջարկից հրաժարվելու դիրքորոշում:														
1	Հայտորոշում Առողջ սնուցում	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ գիտակցելու առողջ սնուցման կարևորությունը մտավոր և ֆիզիկական առողջության համար:				1. Կարողանում է հիմնավորել առողջ սնուցման կարևորությունը մտավոր և ֆիզիկական առողջության համար:				4-6		1	1			
2	Մտնողը որպես էներգիայի աղբյուր	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ գիտակցելու առողջ սնուցման կարևորությունը մտավոր և ֆիզիկական առողջության համար:				1. Կարողանում է հիմնավորել առողջ սնուցման կարևորությունը մտավոր և ֆիզիկական առողջության համար:				7-10		1	1			
3	Վտանգները տանը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ առաջին օգնության իմացության կարևորությունը և դրա կիրառումը տարբեր իրավիճակներում: 2. Զարգացնել առաջին օգնություն ցուցաբերելու ժամանակ անվտանգության կանոնները պահպանելու հմտություններ:				1.Գիտի առաջին օգնության իմացության կարևորությունը և դրա կիրառումը տարբեր իրավիճակներում: 2. Կարողանում է պահպանել առաջին օգնություն ցուցաբերելու ժամանակ անվտանգության կանոնները:				21-26		1	1			
4	Վտանգները փողոցում, դպրոցում	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ առաջին օգնության				1.Գիտի առաջին օգնության իմացության կարևորությունը և				14-16		1	1			

		իմացության կարևորությունը և դրա կիրառումը տարբեր իրավիճակներում:	դրա կիրառումը տարբեր իրավիճակներում:					
5	Վտանգները բախում և բնության մեջ	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ առաջին օգնության իմացության կարևորությունը և դրա կիրառումը տարբեր իրավիճակներում:	1. Գիտի առաջին օգնության իմացության կարևորությունը և դրա կիրառումը տարբեր իրավիճակներում:	16-20	1	1		
6	Մեր վարքագիծը և առողջությունը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ գիտակցելու, որ մարդու առողջությունը մեծապես կախված է հենց իր վարքագծից և որոշումներից, որոնք էլ դառնում են սովորություններ:	1. Գիտի որ մարդու առողջությունը մեծապես կախված է հենց իր վարքագծից և որոշումներից, որոնք էլ դառնում են սովորություններ:	20-23	1	1		
7	Զուրը և վարակիչ հիվանդությունները	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ջրի նշանակության իմացությունը մարդու օրգանիզմի համար, բացատրել, որ որոշ վարակիչ հիվանդություններ կարող են տարածվել ջրի միջոցով, ցույց տալ կանխարգելման ուղիները:	1. Գիտի ջրի նշանակության իմացությունը մարդու օրգանիզմի համար, կարողանում է բացատրել, որ որոշ վարակիչ հիվանդություններ կարող են տարածվել ջրի միջոցով, ցույց է տալիս կանխարգելման ուղիները:	24-26	1	1		
8	Ամփոփում 1. (բանավոր հարցում)	1. Մտուգել աշակերտների գիտելիքները	1. Կարողանում է վերարտադրել անցած նյութը:		1		1	
ԹԵՄԱ 2 Իմ հայրենիքը								
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		Օգնել ընդլայնելու գիտելիքները Հայաստանի խորհրդանիշների, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին, ձևավորել սեր և պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստել հայ ինքնության ձևավորմանը:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱԴՅՈՒՆՔԸ		- Ճանաչել և նկարագրել ՀՀ պետական խորհրդանիշները: - Քարտեզի վրա ցույց տալ ՀՀ-ն և ԱՀ-ն, նրանց հարևան պետությունները, ՀՀ վարչական մարզերը և մարզկենտրոնները: - Թվարկել Հայաստանի մեծ քաղաքները, գետերը լճերն ու լեռները, նկարագր Հայաստանի բնաշխարհը ընդհանուր գծերով, թվարկել բնության արգելոցները: - Ճանաչել և բացատրել ժամանակի գծային բնույթը, անցյալի, ներկայի և ապագայի կապը, նկարագրել դրանց հաջորդայնությունը Հայաստանի՝ պատմական նշանակալի որոշ իրադարձությունների և ներկայիս Հայաստանի օրինակով: - Ճանաչել հայ ժողովրդի ամենահայտնի գործիչներին (գրողներ, գիտնականներ, նկարիչներ, ճարտարապետներ, երաժիշտներ, դերասաններ ազգային հերոսներ և այլք): - Մեկնաբանել, թե ինչ պարտավորություններ ունեն քաղաքացիներն իրենց հայրենիքի հանդեպ: - Բնութագրել հայրենիքը սիրող, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ ունեցող քաղաքացուն, թվարկել որակները և բացատրել, թե ինչպես կարող իրենք էլ նման քաղաքացի լինել: - Ճանաչել Հայաստանի առանձնահատկությունները այլ երկրների հետ համեմատության մեջ:						
9	Հայտորոշում Հայաստանի տեղն աշխարհում	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ընդլայնելու գիտելիքները Հայաստանի խորհրդանիշների, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: 2. Ձևավորել սեր և պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստել հայ ինքնության ձևավորմանը:	1. Գիտի Հայաստանի խորհրդանիշները, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: 2. Կարողանում է կրել պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստում է հայ ինքնության ձևավորմանը:	28-32	1	1		
10	Հայաստանի տեղն աշխարհում (շարունակություն)	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ Հայաստանի խորհրդանիշների, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների,	1. Գիտի և ճանաչում է ՀՀ պետական խորհրդանիշները, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների,	33-36	1	1		

		պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: 2.Ձևավորել սեր և պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստել հայ ինքնության ձևավորմանը:	պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: 2. Կարողանում է կրել պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստում է հայ ինքնության ձևավորմանը:						
11	Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ճանաչելու ժամանակի գծային բնութը, անցյալի, ներկայի և ապագայի կապը: 2. Կարողանա նկարագրել դրանց հաջորդայնությունը Հայաստանի պատմական նշանակալի որոշ իրադարձությունների և ներկայիս Հայաստանի օրինակով:	1. Կարողանում է ճանաչել ժամանակի գծային բնութը, անցյալի, ներկայի և ապագայի կապը: 2. Կարողանում է նկարագրել դրանց հաջորդայնությունը Հայաստանի պատմական նշանակալի որոշ իրադարձությունների և ներկայիս Հայաստանի օրինակով:	37-41	1	1			
12	Հայաստանի քաղաքները	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ընդլայնելու գիտելիքները Հայաստանի խորհրդանիշների, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: 2.Ձևավորել սեր և պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստել հայ ինքնության ձևավորմանը:	1. Գիտի Հայաստանի խորհրդանիշները, բնաշխարհի, քաղաքների և գյուղերի, բնակիչների, պատմության, հայտնի մարդկանց և հերոսների մասին: 2. Կարողանում է կրել պատասխանատվություն սեփական հայրենիքի հանդեպ, նպաստում է հայ ինքնության ձևավորմանը:	42-44	1	1			
13	Հայաստանի պատմական նշանակալի իրադարձությունները	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ որոշ քաղաքակրթությունների մասին, որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ: 2.Ձևավորել գիտելիք, թե ինչպես են մեզ հասել տեղեկություններ այդ մշակույթների մասին:	1.Գիտի որոշ քաղաքակրթությունների մասին, որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ: 2.Գիտի թե ինչպես են մեզ հասել տեղեկություններ այդ մշակույթների մասին:	45-48	1	1			
14	Նշանավոր հայերը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ծանոթացնելու հայ հայտնի գործիչներին:	1.Գիտի և ծանոթացել է հայ հայտնի գործիչներին:	49-50	1	1			
15	Նշանավոր հայերը (շարունակություն)	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ճանաչելու հայ հայտնի գործիչներին: 2. Կարևորի նրանց դերն ու նշանակությունը հայրենիքի զարգացման հարցում:	1. Ճանաչում է հայ հայտնի գործիչներին: 2. Կարևորում է նրանց դերն ու նշանակությունը հայրենիքի զարգացման հարցում:	51-53	1	1			
16	Նշանավոր հայերը (շարունակություն)	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ճանաչելու հայ հայտնի գործիչներին 2. Կարևորի նրանց դերն ու նշանակությունը հայրենիքի զարգացման հարցում:	1. Ճանաչում է հայ հայտնի գործիչներին: 2. Կարևորում է նրանց դերն ու նշանակությունը հայրենիքի զարգացման հարցում:	54-56	1	1			

17	Ես Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի եմ	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ բնութագրելու հայրենիքը սիրող, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ ունեցող քաղաքացուն: 2. Կարողանալ թվարկել կարևոր որակները և բացատրել, թե ինչպես կարող են իրենք էլ նման քաղաքացի լինել:	1. Կարողանում է բնութագրել հայրենիքը սիրող, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ ունեցող քաղաքացուն: 2. Կարողանում է թվարկել կարևոր որակները և բացատրել, թե ինչպես կարող են իրենք էլ նման քաղաքացի լինել:	57-58	1	1		
18	Ես Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի եմ Խմբային աշխատանք	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ հայրենասիրության և քաղաքացիության մասին:	1. Կարողանում է բնութագրել հայրենասիրության և քաղաքացիության եզրույթները:	59	1	1		
19	Ամփոփում 2. (գրավոր աշխատանք)	1. Ստուգել աշակերտների գիտելիքները	1. Կարողանում է թեմայի վերաբերյալ ցուցաբերել կարողություններ և հմտություններ:		1		1	
ԹԵՄԱ 3 ԱՇԽԱՐՀԸ ՓՈՓՈԽՎՈՒՄ Է								
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		- Պատկերացում ձևավորել հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ, բացատրել, թե ինչպես են մեզ հասել տեղեկություններ այդ մշակույթների մասին: - Ձևավորել տարրական պատկերացումներ տնտեսության և դրա ճյուղերի մասին: - Օգնել կազմելու անձնական բյուջե, գաղափար ունենալու ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին, բացատրել բարիք-փող-բարիք շղթան:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՑՈՒՆՔԸ		- Թվարկել հնում եղած որոշ քաղաքակրթություններ, որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ: - Բացատրել, թե ինչպես են մեզ հասել տեղեկություններ այդ մշակույթների մասին: - Թվել տնտեսության ճյուղերը և պարզ բնորոշումներ տալ դրանց: - Ճանաչել հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները, ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևեր: - Բացատրել աշխատանք, արհեստ, ապրանքափոխանակություն, գովազդ հասկացությունները, դրանց առաջացումը: - Մեկնաբանել հնում եղած արհեստների անհետացման և նորերի առաջացմա պատճառները: - Նշել ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին, բացատրել բարիք-փող-բարիք շղթան: - Կարողանալ կազմել անձնական բյուջե:						
20	Հայտորոշում Տնտեսության առաջացումը	1. Զարգացնել կարողություններ և հմտություններ ձևավորելու տարրական պատկերացումներ տնտեսության և դրա ճյուղերի մասին:	1. Ունի տարրական պատկերացումներ տնտեսության և դրա ճյուղերի մասին:	60-62	1	1		
21	Արդյունաբերության մասին	1. Զարգացնել կարողություններ և հմտություններ ձևավորելու տարրական պատկերացումներ արդյունաբերության և դրա ճյուղերի մասին: 2. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ճանաչելու հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները: 3. Ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևերը:	1. Գիտի և ունի տարրական պատկերացումներ արդյունաբերության և դրա ճյուղերի մասին: 2. Գիտի և ճանաչում է հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները: 3. Կարողանում է ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևերը:	63- 65	1	1		

22	Գյուղատնտեսության մասին	1. Զարգացնել կարողություններ և հմտություններ ձևավորելու տարրական պատկերացումներ գյուղատնտեսության և դրա ճյուղերի մասին: 2. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ճանաչելու հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները: 3. Ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևերը:	1. Գիտի և ունի տարրական պատկերացումներ գյուղատնտեսության և դրա ճյուղերի մասին: 2. Գիտի և ճանաչում է հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները: 3. Կարողանում է ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևերը:	66-69	1	1		
23	Տրանսպորտի մասին	1. Զարգացնել կարողություններ և հմտություններ ձևավորելու տարրական պատկերացումներ տրանսպորտի և դրա ճյուղերի մասին:	1. Գիտի և ունի տարրական պատկերացումներ տրանսպորտի և դրա ճյուղերի մասին:	70-73	1	1		
24	Ինչու՞ և ինչպե՞ս է մարդը վերափոխել շրջակա աշխարհը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ճանաչելու հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները: 2. Ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևերը:	1. Գիտի և ճանաչում է հիմնական բնական ռեսուրսները և օգտակար հանածոները: 2. Կարողանում է ներկայացնել դրանց սահմանափակ լինելը, տարբերակել և կիրառել դրանք խնայելու, մարդու կողմից շրջակա միջավայրը պահպանելու և բարելավելու պարզ ձևերը:	73-78	1	1		
25	Աշխատանք, մասնագիտություն, արհեստ	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ բացատրելու աշխատանք, արհեստ, ապրանքափոխանակություն, գովազդ հասկացությունները, դրանց առաջացումը: 2. Մեկնաբանել հնում եղած արհեստների անհետացման և նորերի առաջացման պատճառները:	1. Կարողանում է բացատրել աշխատանք, արհեստ, ապրանքափոխանակություն, գովազդ հասկացությունները, դրանց առաջացումը: 2. Մեկնաբանում է հնում եղած արհեստների անհետացման և նորերի առաջացման պատճառները:	79-83	1	1		
26	Ի՞նչ է դրամը (փողը)	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ կազմելու անձնական բյուջե, գաղափար ունենալու ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին:	1. Կարողանում է կազմել անձնական բյուջե, գաղափար ունի ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին:	84-87	1	1		
27	Ի՞նչ է բյուջեն	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ կազմելու անձնական բյուջե, գաղափար ունենալ ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին: 2. Օանթագցնել բարիք-փող-բարիք շղթային:	1. Կարողանում է կազմել անձնական բյուջե, գաղափար ունի ապրանքափոխանակության, փողի առաջացման և նշանակության մասին: 2. Օանթագցել է բարիք-փող-բարիք շղթային:	88- 92	1	1		
28	Հին աշխարհի երկրները	1. Ձևավորել պատկերացում հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության մեջ,	1. Գիտի հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին որոնք հետք են թողել համաշխարհային պատմության	93-96	1	1		

		բացատրել, թե ինչպես են մեզ հասել տեղեկություններ այդ մշակույթների մասին:	մեջ, բացատրում է, թե ինչպես են մեզ հասել տեղեկություններ այդ մշակույթների մասին:					
29	Հին աշխարհի երկրները Պատրաստել պաստառ	1.Ձևավորել պատկերացում հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին և պաստառի միջոցով ներկայացնել հին աշխարհի յոթ հրաշալիքները:	1.Գիտի հնում եղած որոշ քաղաքակրթությունների մասին և պաստառի միջոցով կարողանում է ներկայացնել հին աշխարհի յոթ հրաշալիքները:	97	1	1		
30	Ամփոփում 3. (գրավոր աշխատանք)	1. Ստուգել աշակերտների գիտելիքները:	2. Կարողանում է թեմայի վերաբերյալ ցուցաբերել կարողություններ և հմտություններ:		1		1	
ԹԵՄԱ 4		ՀԱՐԳԵՆՔ ՄԻՄՅԱՆՑ						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		- Գաղափար տալ ընկալումների բազմազանության մասին՝ պայմանավորվա մշակութային, սեռային, տարքային և այլ տարբերություններով: - Օգնել գիտակցելու իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածությունը՝ բացատրելով, որ իրավունքները պաշտպանելու և իրացնելու ձևերից մեկը ուրիշների իրավունքները չխախտելն է և պարտավորությունները կատարելը: - Բացատրել, որ մարդկանց փոխհարաբերություններում կարևոր են հավասարությունը, արդարությունը, ազնվությունը, բարեկամության և խաղաղության ձգտումը: - Բացատրել հանդուրժողականության կարևորագույն, համամարդկային արժեք լինելը, օգնել գիտակցելու, որ աշխարհը հարուստ է բազմազանությամբ, և տարբեր լինելը չի կարող խտրականության պատճառ դառնալ: - Ներկայացնել կարծրատիպերի և նախապաշարումների բացասական բնույթը՝ հիմնավորելով օրինակներով:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔԸ		- Մեկնաբանել ընկալումների բազմազանությունը հարգելու անհրաժեշտությունը: - Հարգել բոլորի տարբեր լինելու իրավունքը: - Մեկնաբանել մարդկանց փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, ազնվության, բարեկամության և խաղաղության կարևորությունը: - Նշել և մեկնաբանել, որ իրավունքները պաշտպանելու և իրացնելու ձևերից մեկը ուրիշների իրավունքները չխախտելն է և պարտավորությունները կատարելը: - Կարևորել արդարությունը՝ որպես արժեք: - Դրսևորել հանդուրժողական վերաբերմունք իրենից տարբեր մարդկանց, կարծիքների և կարողությունների նկատմամբ: - Նկարագրել խտրականության ենթարկված մարդկանց հոգեվիճակը և ապրումակցել: - Տարբերակել, թե ինչ է խտրականությունը և երբ կարող է այն կիրառվել, նշել դրա վնասները: - Տարբերակել փաստը տեսակետից: - Հասկանալ և բացատրել հանդուրժողականության կարևորությունը, համամարդկային արժեք լինելը: - Մեկնաբանել կարծրատիպերի և նախապաշարումների բացասական բնույթ հիմնավորել պիտակավորման բացասական ազդեցությունը: - Նշել, թվարկել մարդկանց այն խմբերը, որոնց հանդեպ առավել հաճախ կարող է խտրականություն կիրառվել						
31	Հայտորոշում Հարգենք մյուսների իրավունքները	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ընկալումների բազմազանության մասին՝ պայմանավորված մշակութային, սեռային, տարքային և այլ տարբերություններով: 2. Ճանաչի իր իրավունքները և պարտականությունները:	1.Գիտի ընկալումների՝ բազմազանության մասին՝ պայմանավորված մշակութային, սեռային, տարքային և այլ տարբերություններով: 2. Ճանաչում է իր իրավունքները և պարտականությունները:	3-4	1	1		
32	Մեր ընկալումների բազմազանությունը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ մեկնաբանելու ընկալման բազմազանության և անհատական ընկալման տարբերությունները:	1. Կարողանում է մեկնաբանել ընկալման բազմազանության և անհատական ընկալման տարբերությունները:	5-6	1	1		

33	Բոլորիս տարբեր լինելու իրավունքը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ օգնելու գիտակցել իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածությունը: 2. Ձևավորել և զարգացնել այն միտքը, որ իրավունքները պաշտպանելու և իրացնելու ձևերից մեկը ուրիշների իրավունքները չխախտելն է և պարտավորությունները կատարելը:	1. Գիտի իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածության մասին: 2. Կարողանում է բացատրել, որ իրավունքները պաշտպանելու և իրացնելու ձևերից մեկը ուրիշների իրավունքները չխախտելն է և պարտավորությունները կատարելը:	7-8	1	1		
34	Առողջ և անառողջ փոխհարաբերություններ	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ մեկնաբանելու մարդկանց առողջ և անառողջ փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, ազնվության, բարեկամության և խաղաղության կարևորությունը:	1. Կարողանում է մեկնաբանել մարդկանց առողջ և անառողջ փոխհարաբերություններում հավասարության, արդարության, ազնվության, բարեկամության և խաղաղության կարևորությունը:	9-11	1	1		
35	Հանդուրժողականություն	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ բացատրելու հանդուրժողականության կարևորագույն, համամարդկային արժեք լինելը: 2. Օգնել գիտակցելու, որ աշխարհը հարուստ է բազմազանությամբ, և տարբեր լինելը չի կարող խտրականության պատճառ դառնալ:	1. Կարողանում է բացատրել հանդուրժողականության կարևորագույն, համամարդկային արժեք լինելը: 2. Գիտակցում է, որ աշխարհը հարուստ է բազմազանությամբ, և տարբեր լինելը չի կարող խտրականության պատճառ դառնալ:	12-14	1	1		
36	Կարծրատիպեր, նախապաշարմունքներ և խտրականություն	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ներկայացնելու կարծրատիպերի և նախապաշարմունքների բացասական բնույթը՝ հիմնավորելով օրինակներով:	1. Կարողանում է ներկայացնել կարծրատիպերի և նախապաշարմունքների բացասական բնույթը՝ հիմնավորելով օրինակներով:	15-19	1	1		
37	Առավել հաճախ խտրականության ենթարկվող մարդկանց խմբեր	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ նկարագրելու խտրականության ենթարկված մարդկանց հոգեվիճակը և ապրումակցել: 2. Տարբերակել, թե ինչ է խտրականությունը և երբ կարող է այն կիրառվել, նշել դրա վնասները:	1. Նկարագրում է խտրականության ենթարկված մարդկանց հոգեվիճակը և ապրումակցել: 2. Տարբերակում է , թե ինչ է խտրականությունը և երբ կարող է այն կիրառվել, նշել դրա վնասները:	20-21	1	1		
38	Ես կարող եմ տարբերակել փաստը և կարծիքը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ տարբերակելու փաստը տեսակետից:	1. Կարողանում է տարբերակելու փաստը տեսակետից:	22-23	1	1		
39	Ես կարող եմ տարբերակել փաստը և կարծիքը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ արտահայտելու փաստարկված կարծիք:	1. Կարողանում է արտահայտել փաստարկված կարծիք:	24	1	1		
40	Խմբային աշխատանք Պաստառի ձևավորում Ճշմարտություն- փաստ-կարծիք	1. Ձևավորել կարողություններ խմբային աշխատանքի, պաստառի ձևավորման միջոցով բացահայտելու ճշմարտություն-փաստ-կարծիք եզրույթները:	1. Կարողանում է խմբային աշխատանքի, պաստառի ձևավորման միջոցով բացահայտել ճշմարտություն-փաստ-կարծիք եզրույթները:		1	1		
41	Ամփոփում 4. (գործնական աշխատանք)	1. Ստուգել աշակերտների	1. Կարողանում է թեմայի		1		1	

		գիտելիքները, կարողությունները, հմտությունները:	վերաբերյալ ցուցաբերել կարողություններ և հմտություններ:					
ԹԵՄԱ 5		ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՈԽԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		- Ընդգծելով սննդի կարևորությունը՝ բացատրել, թե կենդանիները և բույսերը ինչպես են ստանում իրենց սնունդը: - Գաղափար տալ սնկերի՝ որպես կենդանի բնության յուրահատուկ խմբի մասին՝ նշելով, որ նրանք որոշ հատկություններով նման են կենդանիներին, որոշ հատկություններով՝ բույսերին, տարբերակել որոշ տեսակներ: - Ամրապնդել ջրի կարևորության գաղափարը՝ տարբերելով մաքուր և աղտոտված ջուրը, նշելով թե ինչու է աղտոտված ջուրը վնասակար բույսեր մարդու և կենդանիների համար: - Օրինակների միջոցով բացատրել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋԱՆԱԴՅՈՒՆՔԸ		- Ներկայացնել, թե կենդանիները և բույսերը որտեղից են ստանում իրենց սնունդը, նշել, որ բույսերը ստեղծում և կուտակում են սննդանյութեր, իսկ կենդանիները սնվում են բույսերով կամ այլ կենդանիներով: - Ճանաչել սնկերը՝ որպես կենդանի բնության յուրահատուկ խումբ, ներկայացնել դրանց որոշ տեսակներ՝ ուտելի, թունավոր, բորբոսասունկ, հիվանդածին և այլն: - Ներկայացնել և հիմնավորել ջրի կարևորությունն օրգանիզմների համար: - Ներկայացնել, թե ինչպես կարելի է տարբերել մաքուր և աղտոտված ջուրը: - Նկարագրել, թե ինչպես կարելի է մաքրել ջուրը: - Բացատրել թե, ինչու է աղտոտված ջուրը վնասակար բույսերի, մարդու և կենդանիների համար: - Մեկնաբանել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա (օրինակ՝ աղբ, գետերի աղտոտվածություն, թափոնների արտանետում): - Մեկնաբանել բնության աղտոտվածության և առողջության կապը, Հայաստանի ներկայիս որոշ բնապահպանական խնդիրների օրինակներ բերել: - Ներկայացնել Մևանա լճում ապրող ձկների վրա գերորսի և լճի աղտոտման հետևանքները և առաջարկել, թե ինչպես կարելի է դա կանխել: - Բացատրել աղբի տեսակավորման, վերամշակման, երկրորդային օգտագործման և թափոնների վերամշակման անհրաժեշտությունը բնապահպանության և խնայողության տեսանկյունից:						
42	Հայտորոշում Ինչպես են սնվում բույսերը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ընդգծելով սննդի կարևորությունը: 2. Բացատրել, թե կենդանիները և բույսերը ինչպես են ստանում իրենց սնունդը:	1.Կարողանում է ընդգծելով սննդի կարևորությունը: 2. Կարողանում է բացատրել, թե կենդանիները և բույսերը ինչպես են ստանում իրենց սնունդը:	25-26	1	1		
43	Ինչպես են սնվում կենդանիները	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ ներկայացնելու, թե կենդանիները և բույսերը որտեղից են ստանում իրենց սնունդը: 2. Ձևավորել գիտելիքներ, որ բույսերը ստեղծում և կուտակում են սննդանյութեր, իսկ կենդանիները սնվում են բույսերով կամ այլ կենդանիներով:	1.Կարողանում է ներկայացնել, թե կենդանիները և բույսերը որտեղից են ստանում իրենց սնունդը: 2. Կարողանում է պարզաբանել, որ բույսերը ստեղծում և կուտակում են սննդանյութեր, իսկ կենդանիները սնվում են բույսերով կամ այլ կենդանիներով:	27- 28	1	1		
44	Մնկերը կենդանի բնության յուրահատուկ խումբ են	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ սնկերի՝ որպես կենդանի բնության յուրահատուկ խմբի մասին՝ նշելով, որ նրանք որոշ հատկություններով նման են կենդանիներին, որոշ հատկություններով՝ բույսերին: 2. Տարբերակել որոշ տեսակներ:	1.Գիտի՝ սնկերի՝ որպես կենդանի բնության յուրահատուկ խմբի մասին՝ նշելով, որ նրանք որոշ հատկություններով նման են կենդանիներին, որոշ հատկություններով՝ բույսերին: 2. Տարբերակում է որոշ տեսակներ:	29-31	1	1		
45	Մարդու ազդեցությունը շրջակա միջավայրի վրա	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ մեկնաբանելու, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և	1.Կարողանում է մեկնաբանել, թե մարդու գործունեությունն ինչպես է ազդում շրջակա միջավայրի և կենսաբազմազանության վրա	32-34	1	1		

		ջերմությամբ և լույսի էներգիայով:						
52	Հայտորոշում Ջայն, ձայնի անդրադարձ	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ լույսի և ձայնի արագությունների մասին՝ բերելով օրինակներ, կատարելով համեմատություններ:	1. Գիտի լույսի և ձայնի արագությունների մասին, կարողանում է բերել օրինակներ, կատարել համեմատություններ:	43-45	1	1		
53	Լույս, լույսի տարածումը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ լույսի և ձայնի արագությունների մասին՝ բերելով օրինակներ, կատարելով համեմատություններ:	1. Գիտի լույսի և ձայնի արագությունների մասին, կարողանում է բերել օրինակներ, կատարել համեմատություններ:	46- 47	1	1		
54	Լույս և գույներ	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ լույսի և ձայնի արագությունների մասին՝ բերելով օրինակներ, կատարելով համեմատություններ:	1. Գիտի լույսի և ձայնի արագությունների մասին, կարողանում է բերել օրինակներ, կատարել համեմատություններ:	48-50	1	1		
55	Թափանցիկ և անթափանց նյութեր	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ, բացատրելու լույսի և ձայնի տարածման երևույթը:	1. Կարողանում է բացատրել լույսի և ձայնի տարածման երևույթը:	51-52	1	1		
56	Արեգակի էներգիայի կենսական նշանակությունը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ էներգիայի մասին՝ պարզ օրինակներով մեկնաբանելով արեգակի էներգիայի կենսական դերը:	1. Գիտի էներգիայի մասին՝ պարզ օրինակներով կարողանում է մեկնաբանել արեգակի էներգիայի կենսական դերը:	53-54	1	1		
57	Կյանքի գլխավոր աղբյուրը	1. Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ կյանքի կարևոր աղբյուր հանդիսացող արեգակի մասին:	1. Գիտի, որ կյանքի կարևոր աղբյուր է հանդիսանում արեգակը:		1	1		
58	Հարց ու պատասխան (գույգերով աշխատանք)	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ գաղափարների և հասկացությունների սահմանման և վերհանման շուրջ:	1. Կարողանում է գաղափարներն և հասկացությունները սահմանել և վերհանել:		1	1		
59	Ամփոփում 6. (գործնական աշխատանք)	1.Աշխատանքային թերթիկներ տարբեր առաջադրանքներով:	1. Կարողանում է գաղափարներն և հասկացությունները սահմանմանել և վերհանել:		1		1	
ԹԵՄԱ 7		ՆՅՈՒԹԵՐԸ ՄԵՐ ՇՈՒՐՋ						
ԹԵՄԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ		- Պատկերացում տալ այն մասին, որ բոլոր մարմիններն ու նյութերը կազմված են մասնիկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ, բերել նյութերի իրար խառնվելը բացատրող օրինակներ: - Լրացնել գիտելիքը պինդ, հեղուկ, գազային նյութերի մասին, ջրի միջոցով ցույց տալ մի տեսակից մյուսին փոխակերպումը, ներկայացնել նաև հալում պնդացում, գոլորշիացում և խտացում երևույթները: - Զարգացնել չափումներ կատարելու հմտությունները՝ օգտվելով պարզագույ չափիչ սարքերից, բացատրել մեծությունների չափման միավորների առնչությունները:						
ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐՋՆԱՐՑՈՒՆԸ		- Տարբերակել ինչ են մարմինները, նյութերը, բացատրել, որ դրանք կազմված են չափազանց փոքր մասնիկներից: - Ներկայացնել նախնական պատկերացումները մասնիկների շարժման և փոխազդեցության մասին: - Փորձերի միջոցով ցույց տալ և նկարագրել նյութերի խառնման պարզ օրինակներ: - Դասակարգել շրջապատում եղած նյութերը՝ պինդ, հեղուկ, գազային: - Փորձերի միջոցով հանգել եզրակացությունների և նկարագրել նյութերի ֆիզիկական հատկությունները: - Կատարել ջրի գոլորշիացման, սառեցման և գոլորշին հեղուկ վիճակի վերածելու պարզագույն փորձեր: Ջրի հատկությունների օրինակով դիտարկ նյութի մի տեսակից մյուսի փոխակերպումը: - Ներկայացնել, որ ջուրը բնության մեջ միաժամանակ երեք վիճակներում (հեղուկ, պինդ, գազային) հանդիպող միակ նյութն է, դրա նշանակություն: - Ծանոթանալ և ներկայացնել հալում և պնդացում, գոլորշիացում և խտացում երևույթները:						
60	Հայտորոշում	1.Ձևավորել կարողություններ և	1.Գիտի, որ բոլոր մարմիններն ու	55-57	1	1		

	Մարմիններ, նյութեր, մասնիկներ	հմտություններ այն մասին, որ բոլոր մարմիններն ու նյութերը կազմված են մասնիկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ, բերել նյութերի իրար խառնվելը բացատրող օրինակներ:	նյութերը կազմված են մասնիկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ, կարողանում է բերել նյութերի իրար խառնվելու օրինակներ:					
61	Շարժում և փոխազդեցություն: Խառնուրդ	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ այն մասին, որ բոլոր մարմիններն ու նյութերը կազմված են մասնիկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ, բերել նյութերի իրար խառնվելը բացատրող օրինակներ:	1.Գիտի, որ բոլոր մարմիններն ու նյութերը կազմված են մասնիկներից, որոնք անընդհատ գտնվում են շարժման և փոխազդեցության մեջ, կարողանում է բերել նյութերի իրար խառնվելու օրինակներ:	58- 60	1	1		
62	Նյութերի փոխակերպումը մի վիճակից մեկ այլ վիճակի	1.Ձևավորել գիտելիք պինդ, հեղուկ, գազային նյութերի մասին, ջրի միջոցով ցույց տալ մի տեսակից մյուսին փոխակերպումը, ներկայացնել նաև հալում, պնդացում, գոլորշիացում և խտացում երևույթները:	1.Գիտի պինդ, հեղուկ, գազային նյութերի մասին, ջրի միջոցով ցույց է տալիս մի տեսակից մյուսին փոխակերպումը, ներկայացնում է նաև հալում, պնդացում, գոլորշիացում և խտացում երևույթները:	61-63	1	1		
63	Գործնական աշխատանք 1	1.Ձևավորել հմտություններ փորձերի միջոցով ցույց տալու և նկարագրելու նյութերի խառնման պարզ օրինակներ:	1.Փորձերի միջոցով ցույց է տալիս և նկարագրում է նյութերի խառնման պարզ օրինակներ:		1		1	
64	Ես ճանաչում եմ աշխարհը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ զարգացնելու չափումներ կատարելու հմտությունները՝ օգտվելով պարզագույն չափիչ սարքերից, բացատրել մեծությունների չափման միավորների առնչությունները:	1. Գիտի չափումներ կատարելու հմտությունները՝ օգտվում է պարզագույն չափիչ սարքերից, բացատրում է մեծությունների չափման միավորների առնչությունները:	64-66	1	1		
65	Ես ճանաչում եմ աշխարհը	1.Ձևավորել կարողություններ և հմտություններ զարգացնելու չափումներ կատարելու հմտությունները՝ օգտվելով պարզագույն չափիչ սարքերից, բացատրել մեծությունների չափման միավորների առնչությունները:	1. Գիտի չափումներ կատարելու հմտությունները՝ օգտվում է պարզագույն չափիչ սարքերից, բացատրում է մեծությունների չափման միավորների առնչությունները:	66	1	1		
66	Գործնական աշխատանք 2	1. Ձևավորել հմտություններ գաղափարներն և հասկացությունները սահմանմանելու և վերհանելու շուրջ:	1. Կարողանում է գաղափարներն և հասկացություններն սահմանմանել և վերհանել:		1		1	
67	Ամփոփում 7. (գրավոր աշխատանք)	1.Ստուգել աշակերտների գիտելիքները:	1. Կարողանում է թեմայի վերաբերյալ ցուցաբերել կարողություններ և հմտություններ:		1		1	
68	Ամփոփիչ աշխատանքի արդյունքների վերլուծություն	1.Աշխատել սխալների շուրջ:	1.Շտկել սխալները:		1	1		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ					68	59	9	